ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 18ης Μαΐου 1994 *

Στην υπόθεση Τ-37/92,

Bureau européen des unions de consommateurs, ένωση βελγικού δικαίου μη κερδοσκοπικού σκοπού, με έδρα τις Βρυξέλλες, και

National Consumer Council, με έδρα το Λονδίνο,

εκπροσωπούμενοι από τους Κωνσταντίνο Αδαμαντόπουλο και Γεώργιο Μεταξά, δικηγόρους Αθηνών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Arsène Kronshagen, 12, boulevard de la Foire,

προσφεύγοντες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Julian Currall, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση μιας επιστολής της Επιτροπής της 17ης Μαρτίου 1992, σχετικής με αίτηση την οποία υπέβαλαν οι προσφεύγοντες βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), η οποία αφορά μια συμφωνία περιορίζουσα τις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Cruz Vilaça, Πρόεδρο, A. Καλογερόπουλο, D. P. M. Barrington, A. Saggio και J. Biancarelli, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 8ης Δεκεμβρίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

1 Το Bureau européen des unions de consommateurs (στο εξής: BEUC) είναι μια ένωση βελγικού δικαίου μη κερδοσκοπικού σκοπού, αναγνωρισμένη με το από 20 Οκτωβρίου 1990 βασιλικό διάταγμα και έχουσα ως σκοπό, κυρίως, τη συσπείρωση ενώσεων καταναλωτών των μελών της Κοινότητας, καθώς και

άλλων ευρωπαϊκών χωρών, για την προαγωγή, υπεράσπιση και εκπροσώπηση των συμφερόντων των καταναλωτών ενώπιον των κοινοτικών οργάνων. Το National Consumer Counsil (στο εξής: NCC) συστάθηκε από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου το 1975, προκειμένου να καταγράφει τα συμφέροντα των καταναλωτών και να τα εκπροσωπεί έναντι των κεντρικών και τοπικών διοικητικών αρχών, των δημοσίων υπηρεσιών, των επιχειρηματικών και βιομηχανικών κύκλων και των μελών των ελευθερίων επαγγελμάτων.

2 Στις 16 Σεπτεμβρίου 1991, το BEUC, το NCC και η Association for Consumer Research υπέβαλαν μια αίτηση στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17). Η αίτηση αυτή εστρέφετο κατά της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της British Society of Motor Manufacturers and Traders (στο εξής: SMMT) και της Japan Automobile Manufacturers Association (στο εξής: JAMA) με αντικείμενο τον περιορισμό της εξαγωγής αυτοκινήτων οχημάτων ιαπωνικής κατασκευής προς το Ηνωμένο Βασίλειο μέχρι του ποσοστού του 11 % επί του συνόλου των ετησίων πωλήσεων αυτοκινήτων εντός της χώρας αυτής. Οι καταγγέλλοντες ισχυρίστηκαν, αφενός, ότι η συμφωνία είναι αντίθετη προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ και, αφετέρου, ότι οι απορρέοντες από τη συμφωνία περιορισμοί επί της προσβάσεως στην αγορά συνιστούν, εκ μέρους της SMMT, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως αντιβαίνουσα προς το άρθρο 86 της Συνθήκης ΕΟΚ.

3 Με την από 13 Ιανουαρίου 1992 απάντησή της, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή των καταγγελλόντων επί του εμπορικού διακανονισμού που καταρτίστηκε στις 31 Ιουλίου 1991 μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, βάσει του οποίου όλες οι διμερείς συμφωνίες σχετικές με ποσοτικούς περιορισμούς που επιβάλλονται στις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων οχημάτων, καθώς και με περιορισμούς όσον αφορά την ταξινόμηση έπρεπε να αντικατασταθούν, μέχρι το τέλος του 1992, από μια κοινή κοινοτική πολιτική. Η Επιτροπή επισήμανε ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, θεωρούσε ότι δεν φαινόταν ότι υπήρχε επαρκές κοινοτικό συμφέρον ώστε να δικαιολογηθεί η κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας. Ωστόσο, προσέθεσε ότι θα επανεξέταζε αμέσως την αίτηση, αν διαπιστωνόταν ότι περιορισμοί των εισαγωγών διατηρούνταν μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 ή ότι υφίσταντο συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές όσον αφορά τις εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη. Τέλος, η Επιτροπή πληροφόρησε τους καταγγέλλοντες ότι θα ελάμβανε τα αναγκαία μέτρα για να κλείσει τον φά-

κελο, εκτός αν αυτοί της προσκόμιζαν, εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων, αποδεικτικά στοιχεία δικαιολογούντα το να επιληφθεί εκ νέου της αιτήσεώς τους.

4 Με επιστολή της 17ης Ιανουαρίου 1992, οι προσφεύγοντες βεβαίωσαν ότι παρέλαβαν την απάντηση της Επιτροπής, ανήγγειλαν ότι θα λάβουν μια πιο εμπεριστατωμένη θέση και ζήτησαν προς τούτο ένα αντίγραφο του διακανονισμού μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας που επικαλέστηκε η Επιτροπή.

5 Με επιστολή της 31ης Ιανουαρίου 1992, η Επιτροπή διαβίβασε στους προσφεύγοντες το κείμενο των επισήμων ανακοινωθέντων που δημοσιεύθηκαν κατά την κατάρτιση του πιο πάνω διακανονισμού, επισημαίνοντας συγχρόνως ότι το πλήρες κείμενο του διακανονισμού ήταν εμπιστευτικό.

6 Με επιστολή της 13ης Φεβρουαρίου 1992, το BEUC, ενεργώντας τόσο ιδίω ονόματι όσο και επ' ονόματι των άλλων δύο καταγγελλόντων, ανήγγειλε ότι εμμένει στην αρχική του αίτηση και, αντιθέτως προς τα όσα υποστήριζε η Επιτροπή, ζήτησε να γίνει δεκτό ότι, παρά τον διακανονισμό που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, υπάρχει κάποιο κοινοτικό συμφέρον που δικαιολογεί τη διενέργεια έρευνας με αντικείμενο τη συμφωνία της οποίας έγινε επίκληση. Προέβαλε ορισμένα πρόσθετα επιχειρήματα, τα οποία ζήτησε από την Επιτροπή να λάβει υπόψη της πριν εκδώσει οριστική απόφαση.

7 Με επιστολή της 19ης Φεβρουαρίου 1992, η Επιτροπή βεβαίωσε ότι παρέλαβε την επιστολή αυτή και ζήτησε την άδεια να διαβιβάσει σχετικό αντίγραφο στη SMMC, προκειμένου να λάβει τις παρατηρήσεις της.

8 Με την από 21 Φεβρουαρίου 1992 επιστολή τους, οι προσφεύγοντες συμπλήρωσαν την ανάλυση που είχαν αναπτύξει στην από 13 Φεβρουαρίου 1992 επιστολή τους όσον αφορά την επίπτωση του διακανονισμού που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας στη συνέχιση ή στην ολοκλήρωση της εφαρμογής της συμφωνίας, κατά της οποίας βάλλουν με την από 16 Σεπτεμβρίου 1991 καταγγελία τους. Επαναλαμβάνοντας το αίτημά τους, ζήτησαν από την Επιτροπή να διενεργήσει πλήρη έρευνα.

9 Με επιστολή της 26ης Φεβρουαρίου 1992, οι προσφεύγοντες αρνήθηκαν να δεχθούν το από 19 Φεβρουαρίου 1992 αίτημα της Επιτροπής περί γνωστοποιήσεως στη SMMT της από 13 Φεβρουαρίου 1992 επιστολής τους.

10 Με την από 17 Μαρτίου 1992 επιστολή της, που αποτελεί το αντικείμενο της υπό κρίση προσφυγής, η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι δεν υπήρχε κοινοτικό συμφέρον να προβεί, κατά το στάδιο αυτό, στην εξέταση του εν λόγω μέτρου υπό το πρίσμα των κανόνων περί ανταγωνισμού.

11 Η επιστολή αυτή έχει ως εξής:

«Thank you for your letters of 13 February and of 21 February 1992.

I think it may be useful if I comment as follows.

...

(i) The Commission, on behalf of the Community, and the Japanese authorities agreed last July on an arrangement on motor vehicles. Under this, the Community committed itself to abolishing national restrictions of any kind by 1st January 1993 at the latest, while the Japanese authorities accepted a transitional period to facilitate the adjustment of Community producers to adequate levels of international competitiveness. The United Kingdom, like the other Member States, accepted this agreement, which of course applies to the current arrangement between the SMMT and JAMA.

We would add that the Japanese authorities only agreed to cooperate with the Community on a transitional period, on condition that the national restrictions would be abolished by 1st January 1993.

We have no reason, therefore, to doubt that the arrangement between SMMT and JAMA will end by 1st January 1993.

(ii) If we were to "investigate and evaluate" the effects in the past of the arrangements, we would have to take into account the fact that while they were in operation the Community had no common policy on direct exports of cars from Japan. The Commission therefore did not object to Member States' measures restricting those imports. The SMMT-JAMA arrangements were known to, and permitted by, the UK authorities. Also, the Commission does not consider itself obliged to investigate possible past infringements of competition law if the main purpose of such an investigation would be to facilitate possible claims for compensation by private parties.

(iii) We do not accept your argument ... that commercial policy considerations should not be taken into account when deciding whether to carry out an investigation under EC competition rules into arrangements concerning direct exports to the Community from a third country, which are now certain to end in 9 months at the latest. The situation would have been different if the SMMT-JAMA arrangements had not been known to, and permitted by, the UK authorities, or if they had primarily concerned trade between EC Member States, or if the arrangement was likely to continue after the Community policy comes into effect. We would, in any case, like to clarify the commercial policy considerations in this case. An essential aim of the arrangement is to eliminate barriers to trade within the Community (as part of the single market programme) and to liberalise the Community market. The transitional period will be completely terminated by 31st December 1999 after which the Community market will be fully liberalised in accordance with the rules of international trade.

(iv) We did not suggest that the consensus with Japan legitimated past arrangements retroactively. What we said is that the consensus means that the SMMT-JAMA arrangements will come to an end this year, and that in the circumstances we are not obliged to investigate them or to put an end to them before then.

(v) Any criticisms which you may wish to make of the validity or enforceability of the consensus between the Community and Japan or any issues concerning any legal effects within the Community which that agreement may have, are not, it seems to us, questions of Community competition law.

(vi) It does not seem to us that the arguments raised in point 6 of your letter significantly alter the position.

As the SMMT-JAMA arrangements were permitted by the UK authorities for commercial policy reasons, we do not think that there is a Community interest in investigating the arrangements under competition law at this stage.

The UK authorities will not be in a position, in the future, to permit any such arrangements. For these reasons we do not think that if we do not investigate these arrangements, this will make it significantly more likely that the motor industry will engage in anticompetitive practices in the future.

Your letter of 21 February seems to relate to the future rather than to the past or the present. We do not see how an investigation would help to clarify the answers to the further questions you raise, which concern what you see as aspects of the consensus with Japan. The way in which that consensus will be implemented is still being considered, and it seems to me that it would be better if I were to reply to your letter of 21 February when that has been decided.

The fact that we do not propose to investigate the past and present SMMT-JAMA arrangements does not, of course, alter your association's rights, whatever they may be, to make claims in national courts. Nor does it constitute an expression of opinion as to the lawfulness of any possible aspect of the arrangements, such as those suggested in point 6 of your letter of 13 February.

We note that you reserve the right to take the matter further if you wish to do so.

Signed

J. Temple Lang

Director.»

[«Σας ευχαριστώ για τις επιστολές σας της 13ης Φεβρουαρίου και της 21ης Φεβρουαρίου 1992.

Νομίζω ότι θα ήταν χρήσιμο να προβώ στα ακόλουθα σχόλια

(...)

(i) Η Επιτροπή, εκ μέρους της Κοινότητας, και οι ιαπωνικές αρχές κατάρτισαν τον περασμένο Ιούλιο ένα διακανονισμό στον τομέα των αυτοκινήτων. Βάσει του διακανονισμού αυτού, η Κοινότητα ανέλαβε την υποχρέωση να καταργήσει τους κάθε φύσεως εθνικούς περιορισμούς το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993, ενώ οι ιαπωνικές αρχές δέχθηκαν μια μεταβατική περίοδο, προκειμένου να διευκολύνουν την προσαρμογή των κοινοτικών παραγωγών στα ενδεδειγμένα επίπεδα του διεθνούς ανταγωνισμού. Το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως τα άλλα κράτη μέλη, δέχθηκε τον διακανονισμό αυτό, ο οποίος, φυσικά έχει εφαρμογή επί της ισχύουσας συμφωνίας διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA.

Θα προσέθετα ότι οι ιαπωνικές αρχές συμφώνησαν να συνεργαστούν με τηνΚοινότητα εντός μιας μεταβατικής περιόδου, μόνον υπό την προϋ-

πόθεση ότι οι εθνικοί περιορισμοί θα καταργηθούν μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993.

Συνεπώς, δεν έχουμε λόγο να αμφιβάλλουμε ότι η συμφωνία διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA θα λήξει την 1η Ιανουαρίου 1993.

(ii) Αν επρόκειτο να "ερευνήσουμε και να αξιολογήσουμε" τα κατά το παρελθόν αποτελέσματα των συμφωνιών διακανονισμού, θα έπρεπε να λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο αυτές οι συμφωνίες διακανονισμού ίσχυαν, η Κοινότητα δεν είχε κοινή πολιτική στον τομέα των αμέσων εξαγωγών αυτοκινήτων από την Ιαπωνία. Κατά συνέπεια, η Κοινότητα δεν αντετάσσετο σε μέτρα των κρατών μελών περιορίζοντα τις εισαγωγές αυτές. Οι συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA ήσαν γνωστές και επετρέποντο από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου. Επίσης, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι είναι υποχρεωμένη να ερευνά ενδεχόμενες, κατά το παρελθόν, παραβάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού, αν ο κύριος σκοπός μιας τέτοιας έρευνας έγκειται στη διευκόλυνση ενδεχομένων αξιώσεων αποζημιώσεως ιδιωτών.

(iii) Δεν δέχομαι τον ισχυρισμό σας (...) ότι σκέψεις εμπορικής πολιτικής δεν θα έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη όταν αποφασίζεται αν, βάσει των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού, θα διενεργηθεί έρευνα επί των συμφωνιών διακανονισμού που αφορούν άμεσες εξαγωγές προς την Κοινότητα από τρίτη χώρα και που τώρα είναι βέβαιον ότι θα λήξουν το αργότερο σε εννέα μήνες. Η κατάσταση θα ήταν διαφορετική, αν οι συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA δεν ήσαν γνωστές ή δεν είχαν επιτραπεί από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ή αν αφορούσαν προεχόντως το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών της Κοινότητας ή αν η συμφωνία διακανονισμού μπορούσε να συνεχιστεί μετά τη θέση σε εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής. Εν πάση περιπτώσει, θα ήθελα να διευκρινίσω τις εν προκειμένω σκέψεις εμπορικής πολιτικής. Ουσιώδης στόχος του διακανονισμού είναι η κατάργηση των εμποδίων του εμπορίου στο εσωτερικό της

Κοινότητας (ως μέρος του προγράμματος ενιαίας αγοράς) και η ελευθέρωση της αγοράς της Κοινότητας. Η μεταβατική περίοδος θα λήξει οριστικώς στις 31 Δεκεμβρίου 1999 και στο εξής η αγορά της Κοινότητας θα έχει πλήρως ελευθερωθεί σύμφωνα με τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου.

(iv) Δεν θέλω να πω ότι ο διακανονισμός με την Ιαπωνία νομιμοποίησε αναδρομικώς συμφωνίες διακανονισμού του παρελθόντος. Αυτό το οποίο λέγω είναι ότι ο διακανονισμός αυτός σημαίνει ότι οι συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA θα τερματιστούν κατ' αυτό το έτος και ότι υπό τις συνθήκες αυτές δεν έχουμε την υποχρέωση να τις ερευνήσουμε ή να τις παύσουμε πριν από την ημερομηνία αυτή.

(v) Οποιαδήποτε επίκριση, στην οποία ενδεχομένως επιθυμείτε να προβείτε όσον αφορά το κύρος ή την εκτελεστότητα του διακανονισμού μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας ή όσον αφορά οποιαδήποτε θέματα σχετικά με τα έννομα αποτελέσματα που ενδεχομένως έχει ο διακανονισμός αυτός στο εσωτερικό της Κοινότητας, δεν αφορά, κατά τη γνώμη μου, ζητήματα σχετικά με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

(vi) Δεν μου φαίνεται ότι τα επιχειρήματα που προβάλλετε στο σημείο 6 της επιστολής σας μεταβάλλουν σημαντικώς τα πράγματα.

Εφόσον οι συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA επετράπησαν από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου για λόγους εμπορικής πολιτικής, δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιο κοινοτικό συμφέρον να εξεταστούν, στο στάδιο αυτό, οι συμφωνίες διακανονισμού βάσει των κανόνων περί ανταγωνισμού.

Οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου στο μέλλον δεν θα είναι σε θέση να επιτρέψουν οποιαδήποτε παρόμοια συμφωνία. Για τους λόγους αυτούς, δεν νομίζω ότι, αν δεν ερευνηθούν οι συμφωνίες αυτές, τούτο θα καταστήσει σημαντικώς πιθανότερη τη χρήση στο μέλλον αντιθέτων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών από τις αυτοκινητοβιομηχανίες.

Η από 21 Φεβρουαρίου επιστολή σας φαίνεται ότι αναφέρεται μάλλον στο μέλλον παρά στο παρελθόν ή το παρόν. Δεν βλέπω κατά ποίο τρόπο μια έρευνα θα μπορούσε να βοηθήσει τη διευκρίνιση των απαντήσεων στα ερωτήματα που εγείρετε περαιτέρω και που αφορούν ό, τι θεωρείτε ως πτυχές του διακανονισμού με την Ιαπωνία. Ο τρόπος εφαρμογής του διακανονισμού εξετάζεται ακόμα και μου φαίνεται ότι θα ήταν καλύτερο να απαντούσα στην από 21 Φεβρουαρίου επιστολή σας όταν ληφθεί απόφαση περί αυτού.

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει πρόθεση να ερευνηθούν οι παλαιές και παρούσες συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA φυσικά δεν μεταβάλλει τα οποιαδήποτε δικαιώματα της ενώσεώς σας να προσφύγει ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ούτε συνιστά έκφραση γνώμης ως προς τη νομιμότητα οποιασδήποτε πτυχής των συμφωνιών διακανονισμού όπως αυτές που επικαλείστε στο σημείο 6 της από 13 Φεβρουαρίου επιστολής σας.

Σημειώνω ότι διατηρείτε το δικαίωμα να δώσετε συνέχεια στην υπόθεση αν το επιθυμείτε.

Υπογραφή

J. Temple Lang

Διευθυντής.»]

Η διαδικασία και τα αιτήματα των διαδίκων

12 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Μαΐου 1992, οι προσφεύγοντες άσκησαν προσφυγή κατά της από 17 Μαρτίου 1992 επιστολής της Επιτροπής.

13 Με χωριστό δικόγραφο, που κατατέθηκε στις 25 Ιουνίου 1992, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου.

14 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στις 4 Αυγούστου 1992, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους ζητώντας την απόρριψη της πιο πάνω ενστάσεως.

15 Με Διάταξη της 9ης Νοεμβρίου 1992, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου μαζί με την ουσία της υποθέσεως.

16 Η έγγραφη διαδικασία ολοκληρώθηκε στις 2 Απριλίου 1993 με την κατάθεση του υπομνήματος ανταπαντήσεως της Επιτροπής.

17 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Προηγουμένως, κάλεσε την καθής να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα και να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι ακούστηκαν στις αγορεύσεις τους και στις απαντήσεις τους στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 1993.

18 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

1) να ακυρώσει, σύμφωνα με τα άρθρα 173 και 174 της Συνθήκης ΕΟΚ, την απόφαση της Επιτροπής που απευθύνθηκε στους προσφεύγοντες στις 17 Μαρτίου 1992, με την οποία η Επιτροπή τους ανακοίνωσε την άρνησή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 3 του κανονισμού 17 σε σχέση με μια συμφωνία μεταξύ βιομηχανικών επιχειρήσεων για τον περιορισμό της εισαγωγής ιαπωνικών αυτοκινήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο και με την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως της SMMT και της JAMA, λόγω της επιβολής περιορισμών στην εισαγωγή ιαπωνικών αυτοκινήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

19 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

1) να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη.

2) επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη.

3) να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Συνοπτική περίληψη των επιχειρημάτων των διαδίκων

20 Η Επιτροπή ενίσταται κατά του παραδεκτού της προσφυγής, πρώτον, για τον λόγον ότι η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 αποτελεί μια «πρώτη αντίδραση», εμπίπτουσα στη φάση της διαδικασίας έρευνας που προηγείται της αποστολής ανακοινώσεως κατά το άρθρο 6 του κανονισμού της 99/63/ΕΟΚ, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99) και, συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως πράξη δυναμένη να προσβληθεί βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Ιουλίου 1990, Τ-64/89, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-367, σκέψη 45, στο εξής: Automec I).

21 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, δεύτερον, ότι η επίδικη επιστολή δεν επηρεάζει τη νομική κατάσταση των προσφευγόντων. Φρονεί ότι η επιστολή τούς παρέσχε εξασφαλίσεις όσον αφορά την προσεχή παύση της φερομένης παραβάσεως,

οπότε, αφενός, είναι αδύνατον τα δικαιώματά τους να επηρεαστούν αρνητικώς από την επιστολή και, αφετέρου, παραμένουν ελεύθεροι να ασκήσουν προσφυγή κατά οποιασδήποτε οριστικής απορρίψεως της καταγγελίας τους ή να ασκήσουν προσφυγή κατά παραλείψεως.

22 Η Επιτροπή προβάλλει, τρίτον, ότι ο διακανονισμός που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας επιτρέπει να υποτεθεί ότι, κατά πάσα πιθανότητα, μέχρι το τέλος του 1992 θα παύσει η παράβαση της οποίας έγινε επίκληση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή, δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να κινήσει μια διαδικασία έρευνας παρωχημένων γεγονότων, φρονεί ότι τόσο η καταγγελία όσο και η υπό κρίση προσφυγή στερούνται αντικειμένου.

23 Τέλος και επικουρικώς, η Επιτροπή προβάλλει ότι η επίδικη επιστολή, υπογεγραμμένη από ένα διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ως απόφαση περί θέσεως της καταγγελίας στο αρχείο, δεδομένου ότι δεν έχει υπογραφεί από νομιμοποιούμενο προς τούτο πρόσωπο, δηλαδή από το αρμόδιο για ζητήματα ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής ή, απόντος αυτού, από άλλο μέλος της Επιτροπής. Δεδομένης της ιδιαίτερης αποστολής του, το BEUC θα έπρεπε να γνωρίζει τη διαφορά μεταξύ επιστολής που έχει υπογραφεί από διευθυντή και επιστολής που έχει υπογραφεί από μέλος της Επιτροπής.

24 Οι προσφεύγοντες απαντούν ότι η προαναφερθείσα επιστολή της 13ης Ιανουαρίου 1992 περιέχει ήδη μια προκαταρκτική εκτίμηση, κατά το μέτρο που η Επιτροπή σημειώνει ότι, κατά τη γνώμη της, δεν υπάρχει κάποιο επαρκές κοινοτικό συμφέρον ούτως ώστε να δικαιολογηθεί η κίνηση επίσημης διαδικασίας και που αναγγέλλει ότι θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για να κλείσει τον φάκελο, εκτός αν οι καταγγέλλοντες της προσκομίσουν, εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων, αποδεικτικά στοιχεία δικαιολογούντα το να επιληφθεί εκ νέου της αιτήσεώς τους. Συνεπώς, η επιστολή αυτή διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά ανακοινώσεως κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 99, παρόλον ότι η Επιτροπή δεν την έχει παρουσιάσει ως τοιαύτη. Οι προσφεύγοντες εξάγουν το συμπέρασμα ότι η επίδικη επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 οπωσδήποτε εμπίπτει σε μια πιο προχωρημένη φάση της διαδικασίας έρευνας. Για τον λόγο αυτό, φρονούν ότι η Επιτροπή κακώς υποστηρίζει ότι η διαδικασία της καταγγελίας ουδέποτε υπερέβη την πρώτη φάση της διαδικασίας έρευνας. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες, κατόπιν αναλύσεως του περιεχομένου της από 17 Μαρ-

τίου 1992 επιστολής και του πλαισίου εντός του οποίου αυτή συνετάγη, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η επιστολή αυτή αποτελεί οριστική απόφαση αρνήσεως κινήσεως της διαδικασίας έρευνας του άρθρου 3 του κανονισμού 17.

25 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν, ακόμα, ότι η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 επηρεάζει τα συμφέροντά τους, δεδομένου ότι τους εμποδίζει να μετάσχουν σε μια διαδικασία έρευνας ή να ασκήσουν προσφυγή κατά οποιασδήποτε τελικής αποφάσεως. Υπογραμμίζουν ότι από τίποτα δεν αποδεικνύεται ότι η ως αντίθετη προς τον ανταγωνισμό προβαλλόμενη συμφωνία θα παύσει να παραγάγει τα αποτελέσματά της και αναφέρουν, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή στην επίδικη επιστολή ομολογεί ότι την εποχή εκείνη η θέση σε εφαρμογή του καταρτισθέντος εμπορικού διακανονισμού μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας τελούσε πάντοτε υπό μελέτη. Εξάλλου, φρονούν ότι το ζήτημα αν η παράβαση έχει όντως παύσει παραμένει ζήτημα ουσίας.

26 Τέλος, κατά τους προσφεύγοντες, η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 δεν χάνει τον χαρακτήρα της οριστικής απορριπτικής αποφάσεως από το γεγονός ότι έχει υπογραφεί από διευθυντή και όχι από μέλος της Επιτροπής. Ούτε οι εφαρμοστέοι κανονισμοί ούτε η νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου συνδέουν τον χαρακτηρισμό μιας αποφάσεως, υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, με το αξίωμα του υπογράφοντος αυτήν.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

27 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα της Επιτροπής, κατά το οποίο η προσβαλλόμενη επιστολή δεν φέρει τον χαρακτήρα αποφάσεως, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι συνιστούν πράξεις ή αποφάσεις δυνάμενες να αποτελέσουν το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως, υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης, τα μέτρα που παράγουν έννομα αποτελέσματα δεσμευτικά και ικανά από τη φύση τους να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, τροποποιώντας κατά τρόπο σαφή τη νομική του κατάσταση. Πιο συγκεκριμένα, οσάκις πρόκειται περί πράξεων ή αποφάσεων που τυγχάνουν επεξεργασίας σε περισσότερες φάσεις και που αποτελούν, κυρίως, την κατάληξη μιας εσωτερικής διαδικασίας, συνιστούν, καταρχήν, πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν μόνον τα μέτρα τα οποία καθορίζουν οριστικώς τη θέση του οργάνου κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής και όχι τα ενδιάμεσα μέτρα των οποίων ο σκοπός

συνίσταται στην προετοιμασία της τελικής αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, 60/81, IBM κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 2639· προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου, Automec I).

28 Συνεπώς, προκειμένου να εκτιμηθεί, υπό το φως των αμέσως προμνησθεισών νομολογιακών αρχών, η νομική φύση της προσβαλλομένης επιστολής, αυτή πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της διαδικασίας έρευνας των αιτήσεων που υποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.

29 Όπως έχει πει το Πρωτοδικείο, στις σκέψεις 45 έως 47 της προαναφερθείσας αποφάσεως Automec I, η διαδικασία εξετάσεως μιας καταγγελίας διαρθρώνεται σε τρεις διαδοχικές φάσεις. Κατά την πρώτη φάση, η οποία ακολουθεί την κατάθεση της καταγγελίας, η Επιτροπή συλλέγει τα στοιχεία που θα της επιτρέψουν να κρίνει ποια συνέχεια θα επιφυλάξει στην καταγγελία. Η φάση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μια άτυπη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ Επιτροπής και καταγγέλλοντος, με σκοπό να διευκρινιστούν τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που αποτελούν το αντικείμενο της καταγγελίας και να παρασχεθεί στον καταγγέλλοντα η ευκαιρία να αναπτύξει τους ισχυρισμούς του, ενδεχομένως, ενόψει μιας πρώτης αντιδράσεως των υπηρεσιών της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσεως, η Επιτροπή, με ανακοίνωση προς τον καταγγέλλοντα, σημειώνει τους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι δεν δικαιολογείται να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία του και τού παρέχει την ευκαιρία να υποβάλει τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις του εντός προθεσμίας που καθορίζει προς τούτο. Κατά την τρίτη φάση της διαδικασίας, η Επιτροπή λαμβάνει γνώση των παρατηρήσεων που υπέβαλε ο καταγγέλλων. Παρόλον ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 99 δεν προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα αυτή, η φάση αυτή μπορεί να ολοκληρωθεί με τελική απόφαση.

30 Όπως το Πρωτοδικείο έχει ήδη κρίνει στην προαναφερθείσα απόφαση Automec I (σκέψεις 45 και 46), ούτε οι προκαταρκτικές παρατηρήσεις, που ενδεχομένως έχουν διατυπωθεί κατά την πρώτη φάση της διαδικασίας εξετάσεως των καταγγελιών, ούτε οι ανακοινώσεις κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 99 είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν ως δυνάμενες να προσβληθούν πράξεις. Αντιθέτως, η απόφαση που απορρίπτει οριστικώς την καταγγελία και που κλείνει τον φάκελο είναι δεκτική προσφυγής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Οκτωβρίου 1983, 210/81, Demo-Studio Schmidt κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3045, της 28ης Μαρτίου 1985, 298/83, CICCE κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985,

σ. 1105, και της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4487).

31 Συνεπώς, εν προκειμένω, πρέπει να καθοριστεί αν η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 εμπίπτει στην πρώτη φάση της διαδικασίας εξετάσεως των καταγγελιών, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή ή πρέπει να θεωρηθεί ως απόφαση απορρίπτουσα οριστικώς την υποβληθείσα προς την Επιτροπή καταγγελία, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες.

32 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 κλείνει την αλληλογραφία μεταξύ των προσφευγόντων, αφενός, και ενός διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού της Επιτροπής, αφετέρου, η οποία άρχισε με μια επιστολή του τελευταίου της 13ης Ιανουαρίου 1992. Στην πρώτη αυτή επιστολή, ο διευθυντής, αφού ανέφερε ότι η συμφωνία μεταξύ της SMMT και της JAMA θα τερματιζόταν στο εγγύς μέλλον, κατόπιν της θέσεως σε ισχύ του εμπορικού διακανονισμού που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, συνέχισε ως εξής:

«Under these circumstances, there does not seem to be a sufficiently strong Community interest in opening a formal procedure. On the basis of this preliminary legal appraisal, it is therefore not intended to pursue your application.

However, if there were any evidence that the said restriction on the importation of Japanese cars into the UK was continuing after 1. 1. 1993, or if there were any evidence of any agreement or concerted practice concerning imports from other Member States, we would take up your complaint again immediately.

The appropriate steps will be taken to close this file unless you give us, within 4 weeks of the date of receipt of this letter, material grounds for further consideration of your complaint.»

(«Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν φαίνεται ότι υπάρχει κάποιο αρκούντως ισχυρό κοινοτικό συμφέρον, ούτως ώστε να κινηθεί επίσημη διαδικασία. Συνεπώς, βάσει αυτής της προκαταρκτικής νομικής εκτιμήσεως, δεν υπάρχει πρόθεση να δοθεί συνέχεια στην αίτησή σας.

Ωστόσο, αν προκύψουν αποδεικτικά στοιχεία ότι ο φερόμενος περιορισμός στην εισαγωγή ιαπωνικών αυτοκινήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο συνεχιστεί μετά την 1. 1. 1993 ή προκύψουν αποδεικτικά στοιχεία οποιασδήποτε συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής όσον αφορά τις εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη, αμέσως θα επιληφθούμε εκ νέου της καταγγελίας σας.

Θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για το κλείσιμο του φακέλου αυτού, εκτός αν μας προσκομίσετε, εντός τεσσάρων εβδομάδων από την ημερομηνία παραλαβής της παρούσας επιστολής, αποδεικτικό υλικό για την εκ νέου εξέταση της καταγγελίας σας.»)

33 Με τις από 13 και 21 Φεβρουαρίου 1992 δύο προαναφερθείσες επιστολές, οι προσφεύγοντες απάντησαν στις παρατηρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή στην πρώτη αυτή επιστολή και ενέμειναν στην αίτησή τους να διενεργήσει η Επιτροπή έρευνα. Η Επιτροπή απάντησε στις παρατηρήσεις των προσφευγόντων με την επίδικη επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992.

34 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η Επιτροπή, αφενός, εξαγγέλλει σαφώς την πρόθεσή της να μη προβεί, στο στάδιο αυτό, στην εξέταση της εν λόγω συμφωνίας υπό το πρίσμα των κανόνων περί ανταγωνισμού και ότι, αφετέρου, εκθέτει τη συλλογιστική που την οδήγησε στη θέση αυτή. Το Πρωτοδικείο σημειώνει επίσης ότι η από 13 Ιανουαρίου 1992 επιστολή έχει όλα τα χαρακτηριστικά της κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 99 ανακοινώσεως, καθόσον επισημαίνει τους λόγους για τους οποίους δεν φαίνεται δικαιολογημένο να δοθεί ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία, αναφέρεται ρητώς στο κλείσιμο του φακέλου και τάσσει στους καταγγέλλοντες προθεσμία προκειμένου να υποβάλουν τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις τους. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί παρά να απορρίψει το πρώτο επιχείρημα της Επιτροπής, κατά το οποίο η επίδικη επιστολή πρέπει να χαρακτηριστεί ως μια απλή «πρώτη αντίδραση» προβληθείσα στο πλαίσιο της πρώτης από τις τρεις φάσεις της διαδικασίας έρευνας. Η

προσβαλλόμενη επιστολή, λαμβανομένων υπόψη του περιεχομένου της και του πλαισίου της, πρέπει να θεωρηθεί ως απόφαση απορρίψεως της καταγγελίας εμπίπτουσα στην τελευταία φάση της διαδικασίας έρευνας.

35 Ο οριστικός χαρακτήρας της αποφάσεως αυτής δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από την έκφραση «at this stage» *(«στο στάδιο αυτό»)*, που περιέχεται στη φράση με την οποία ο συντάκτης της επιστολής αναφέρει «(...), we do not think that there is a Community interest in investigating the arrangements under competition law at this stage» [«(...), δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιο κοινοτικό συμφέρον να εξεταστούν, στο στάδιο αυτό, οι συμφωνίες διακανονισμού βάσει των κανόνων περί ανταγωνισμού»] και που πρέπει, εν προκειμένω, να θεωρηθεί ότι αναφέρεται στην προτελευταία παράγραφο της από 13 Ιανουαρίου 1992 επιστολής, με την οποία η Επιτροπή δέχθηκε να επανεξετάσει την καταγγελία αν διαπιστωνόταν ότι περιορισμοί των εισαγωγών διατηρούνταν μετά την 1η Ιανουαρίου 1993 ή αν υφίστατο συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική όσον αφορά τις εισαγωγές από άλλα κράτη μέλη. Όμως, παρόμοια επιφύλαξη ως προς την ανακάλυψη νέων στοιχείων ενσωματώνεται σε κάθε απόφαση διοικητικής αρχής (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Automec I, σκέψη 57).

36 Όσον αφορά τον δεύτερο ισχυρισμό της Επιτροπής, κατά τον οποίο η επίδικη επιστολή δεν επηρεάζει τη νομική κατάσταση των προσφευγόντων, πρέπει να υπομνηστεί ότι κατά πάγια νομολογία επιβάλλεται, προς όφελος τόσο της ορθής απονομής της δικαιοσύνης όσο και της ορθής εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης, όπως τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που νομιμοποιούνται να υποβάλουν αίτηση βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 17 μπορούν να διαθέτουν ένα ένδικο μέσο προοριζόμενο να προστατεύσει τα έννομα συμφέροντά τους, οσάκις η καταγγελία τους δεν γίνεται δεκτή εν όλω ή εν μέρει (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1977, 26/76, Metro κατά Επιτροπής, Rec. 1977, σ. 1875, σκέψη 13). Πάντως, αφενός, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί το έννομο συμφέρον των προσφευγόντων να υποβάλουν αίτηση κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 17 και, αφετέρου, δεν αμφισβητείται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν δέχεται την καταγγελία των προσφευγόντων. Συνεπώς, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

37 Όσον αφορά το τρίτο επιχείρημα, κατά το οποίο η καταγγελία και η προσφυγή στερούνται αντικειμένου από της θέσεως σε ισχύ του διακανονισμού που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρόκειται περί ζητήματος που ανάγεται στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως.

38 Τέλος, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από την αναρμοδιότητα του συντάξαντος την πράξη, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, κατά πάγια νομολογία η μορφή υπό την οποία οι πράξεις ή οι αποφάσεις λαμβάνονται είναι, καταρχήν, αδιάφορη ως προς τη δυνατότητα προσβολής τους με προσφυγή ακυρώσεως και ότι πρέπει να αποδίδεται σημασία στην ουσία τους προκειμένου να καθοριστεί αν συνιστούν πράξεις υπό την έννοια του άρθρου 173 (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, σκέψη 9). Το Δικαστήριο, όταν αποφάνθηκε ότι «μια επιστολή όπως αυτή που απευθύνθηκε στην (κοινοποιούσα επιχείρηση) από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (...) δεν συνιστά απόφαση (...) υπό την έννοια των άρθρων 2 και 6 του κανονισμού 17» (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980,99/79, Lancôme κατά Etos, Rec. 1980, σ. 2511, σκέψη 10. βλ. επίσης τις αποφάσεις της ίδιας ημέρας, 253/78 και 1/79 έως 3/79, Procureur de la République κατά Giry και Guerlain κ. λπ., Rec. 1980, σ. 2327, σκέψη 12, και 37/79, Marty και Lauder, Rec. 1980, σ. 2481, σκέψη 9), είχε λάβει υπόψη του για μια τέτοια εκτίμηση ένα σύνολο κριτηρίων αντλουμένων τόσο από τα πραγματικά περιστατικά όσο και από τις επιβαλλόμενες στην Επιτροπή από τα άρθρα 2 και 6 του κανονισμού 17 υποχρεώσεις τύπου, τα οποία, ακριβώς, ελλείπουν στις περιπτώσεις αιτήσεων του άρθρου 3. Εν προκειμένω, εφόσον από τα προηγηθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη πράξη περιέχει σαφή και οριστική αξιολόγηση της αιτήσεως που οι καταγγέλλοντες υπέβαλαν στην Επιτροπή, οι διατάξεις του άρθρου 3 του κανονισμού 17 θα εστερούντο κάθε χρησίμου αποτελέσματος, αν ήταν δυνατόν να τεθεί υπό αμφισβήτηση η φύση της πράξεως αυτής λόγω απλώς και μόνον του γεγονότος ότι η ως άνω αξιολόγηση προέρχεται μόνον από υπηρεσίες της Επιτροπής. Επομένως, κατά το παρόν στάδιο διαγνώσεως της διαφοράς, το οποίο περιορίζεται στο ζήτημα του παραδεκτού, το επιχείρημα που αντλείται από την αναρμοδιότητα του συντάξαντος την πράξη πρέπει να απορριφθεί.

39 Συνεπώς, για όλους τους προηγουμένους λόγους, απορρίπτεται η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το καθού όργανο.

Επί της ουσίας

40 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν έξι λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής τους. Ο πρώτος αντλείται από παράβαση εκ μέρους της Επιτροπής των υποχρεώσεων που υπέχει οσάκις της υποβάλλεται μια «καταγγελία». ο δεύτερος αντλείται από ανεπαρκή αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως. ο τρίτος αντλείται από νομική πλάνη από την οποία πάσχει η προσβαλλόμενη απόφαση. ο τέταρτος αντλείται από πλάνη περί την εκτίμηση των αποτελεσμάτων της συμφωνίας στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. ο πέμπτος αντλείται από πλάνη περί την εκτίμηση του αντικειμένου της καταγγελίας και ο έκτος από έλλειψη νομιμότητας από την οποία πάσχει η άρνηση της Επιτροπής να διενεργήσει έρευνα σχετικώς με τις προβληθείσες ως αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές, για λόγους που ανάγονται στην εμπορική πολιτική των κοινοτικών οργάνων.

41 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι από το ως άνω παρατεθέν κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι αυτή στηρίζεται σε τρεις λόγους. Πρώτον, η Επιτροπή, συγκεκριμένα στο σημείο i του αιτιολογικού της αποφάσεως, προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι, λαμβανομένης υπόψη της προσεχούς θέσεως σε ισχύ του καταρτισθέντος μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας εμπορικού διακανονισμού, η συμφωνία, της οποίας έγινε επίκληση και η οποία αποτέλεσε την αιτία της αιτήσεως που οι προσφεύγοντες υπέβαλαν στην Επιτροπή, πρέπει να παύσει να παράγει τα αποτελέσματά της από την 1η Ιανουαρίου 1993. Από τη διαπίστωση αυτή και λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας στην οποία τοποθετείται η προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εξάγει το συμπέρασμα ότι η έρευνα που θα μπορούσε να διεξαγάγει θα αφορούσε, κατά τα ουσιώδη, παρωχημένα γεγονότα. Συνεπώς, φρονεί ότι η αίτηση, της οποίας επιλήφθηκε, δεν παρουσιάζει πλέον επαρκές ενδιαφέρον. Δεύτερον, η Επιτροπή, στα σημεία ii, iii και vi της αποφάσεως, εκθέτει επίσης κατ' ουσίαν ότι, εν προκειμένω, καίτοι η επίμαχη συμφωνία είχε γίνει γνωστή και είχε επιτραπεί από τις ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές, αυτές ουδαμώς θα μπορούν να εγκρίνουν στο μέλλον παρόμοια συμφωνία. Εφόσον οι αρχές αυτές, όπως και οι αρχές των άλλων κρατών μελών, έχουν εγκρίνει τους όρους του καταρτισθέντος μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας εμπορικού διακανονισμού, δεν υπάρχει επαρκές κοινοτικό συμφέρον, ούτως ώστε να δικαιολογηθεί το να προβεί η Επιτροπή στην εξέταση της συμφωνίας κατά της οποίας υποβλήθηκε καταγγελία. Τρίτον, η Επιτροπή, προκειμένου να δικαιολογήσει τις σκέψεις εμπορικής πολιτικής που έλαβε υπόψη της κατά την αξιολόγηση του κοινοτικού συμφέροντος για τη διεξαγωγή έρευνας, επικαλείται το γεγονός ότι, κατ' αυτήν, η επίμαχη συμπεριφορά δεν αφορούσε προεχόντως το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (βλ. τη δεύτερη φράση του σημείου ii της αποφάσεως). Εν προκειμένω, με το υπόμνημααντικρούσεως εξήγησε ότι, εφόσον οι επιπτώσεις μιας συμπεριφοράς στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών τείνουν να είναι ασθενείς, το γεγονός αυτό της παρέχει βασίμους λόγους να υποθέσει ότι οι επιπτώσεις αυτές δεν θα

επιδράσουν αρκούντως στη λειτουργία της κοινής αγοράς, ούτως ώστε να δικαιολογούν την κίνηση της διαδικασίας έρευνας.

42 Λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων λόγων ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες και προκειμένου να εκτιμηθεί η νομιμότητα των ως άνω λόγων απορρίψεως της καταγγελίας, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι πρέπει να εξετάσει, πρώτον, τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες, με τον οποίο, στην ουσία, στρέφονται κατά της βασιμότητας του πρώτου λόγου απορρίψεως της καταγγελίας, δεύτερον, τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τη βασιμότητα του δευτέρου λόγου απορρίψεως της καταγγελίας, και, τρίτον, τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο οι προσφεύγοντες αμφισβητούν τον τρίτο λόγο απορρίψεως της καταγγελίας.

Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από τον πεπλανημένο χαρακτήρα του πρώτου λόγου απορρίψεως της καταγγελίας

43 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ. Υποστηρίζουν ότι η συμφωνία, που αποτέλεσε την αιτία της καταγγελίας τους και που η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αμφισβητεί ρητώς ότι είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, έχει κάποιο αρνητικό αποτέλεσμα στις τιμές και στην εμπορία των οχημάτων. Όμως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει αρκούντως εκθέσει ποια θα μπορούσε να είναι η επίπτωση του εμπορικού διακανονισμού που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξέθεσε κατά ποίο τρόπο ο διακανονισμός αυτός είναι ικανός να θέσει τέλος στις προβληθείσες ως αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές, δεδομένου ότι, αφενός, η Επιτροπή δεν ήταν σε θέση να διευκρινίσει τον ακριβή τρόπο της θέσεως σε εφαρμογή του διακανονισμού και, αφετέρου, από τις δηλώσεις των δύο συμβαλλομένων μερών προκύπτει ότι ο προσωρινός περιορισμός των εξαγωγών προς το Ηνωμένο Βασίλειο, ο οποίος επιτρέπει τις εξαγωγές οχημάτων μόνον μέχρι του ποσοστού του 7 % περίπου επί του συνόλου των ετησίων πωλήσεων, πρέπει να διατηρηθεί μέχρι το 1999.

44 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο λόγος ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγοντες στηρίζεται σε ανακριβή προϋπόθεση, κατά την οποία η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να προβαίνει σε έρευνα των αιτήσεων που αφορούν εικαζόμενες παραβάσεις. Υποστηρίζει ότι έχει σαφώς αποδείξει ότι η καταγγελία απορρίφθηκε λόγω ανεπαρκείας κοινοτικού συμφέροντος και ότι η αιτιολογία που οδηγεί στο συμπέρασμα αυτό είναι επαρκής.

45 Όπως το Πρωτοδικείο έκρινε με την απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 1992, Τ-24/90, Automec κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2223 (στο εξής: Automec II), η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να διεξάγει έρευνα οσάκις επιλαμβάνεται αιτήσεως κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο, με την ίδια απόφαση, διευκρίνισε ότι η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να εξετάζει με προσοχή τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που της γνωστοποιεί ο καταγγέλλων, προκειμένου να κρίνει αν τα εν λόγω στοιχεία αποκαλύπτουν συμπεριφορά ικανή από τη φύση της να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στο εσωτερικό της κοινής αγοράς και να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Όταν, όπως στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή έλαβε την απόφαση περί θέσεως της καταγγελίας στο αρχείο, χωρίς να διεξαγάγει έρευνα, ο έλεγχος της νομιμότητας, στον οποίο το Πρωτοδικείο πρέπει να προβεί, αποσκοπεί στο να ελεγχθεί μήπως η επίδικη απόφαση στηρίζεται σε ανακριβή πραγματικά περιστατικά, πάσχει από νομική πλάνη ή ακόμα από πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση ή από κατάχρηση εξουσίας (προαναφερθείσα απόφαση Automec II, σκέψεις 79 και 80).

46 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν αρνείται την ύπαρξη μιας «συμφωνίας διακανονισμού» μεταξύ της SMMT και της JAMA σχετικής με την εισαγωγή ιαπωνικών αυτοκινήτων στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά θεωρεί ότι δεν υπάρχει κοινοτικό συμφέρον για να προβεί στην εξέταση αυτής της «συμφωνίας διακανονισμού» υπό το πρίσμα των κανόνων περί ανταγωνισμού.

47 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνηστεί ότι η Επιτροπή, για να καθορίσει τον βαθμό προτεραιότητας που θα προσδώσει στις διάφορες υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται, θεμιτώς αναφέρεται στο κοινοτικό συμφέρον που παρουσιάζουν οι υποθέσεις αυτές. Τούτο δεν καταλήγει στο να διαφύγει η δράση της Επιτροπής από τον δικαστικό έλεγχο, δεδομένου ότι, βάσει της κατά το άρθρο 190 της Συνθήκης υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, η Επιτροπή δεν μπορεί να περιορίζεται στην αόριστη αναφορά της εννοίας του κοινοτικού συμφέροντος. Απεναντίας, μια απόφαση, με την οποία η Επιτροπή απορρίπτει λόγω ανεπαρκείας ή ελλείψεως κοινοτικού συμφέροντος καταγγελία της οποίας έχει επιληφθεί, πρέπει κατά το άρθρο 190 της Συνθήκης να εκθέτει τις νομικές σκέψεις και τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν το όργανο στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει επαρκές κοινοτικό συμφέρον ικανό από τη φύση του να δικαιολογήσει τη λήψη μέτρων έρευνας. Επομένως, το Πρωτοδικείο, μέσω του ελέγχου της νομιμότητας της εν λόγω αιτιολογίας, εκτελεί την αποστολή του να ελέγχει δικαστικώς τη δράση της Επιτροπής (προαναφερθείσα απόφαση Automec II, σκέψη 85).

48 Συνεπώς, εν προκειμένω, για να δοθεί απάντηση στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος, όπως έχει προβληθεί από τους προσφεύγοντες, ανάγεται, κατ'

ουσίαν, στη βασιμότητα του πρώτου λόγου απορρίψεως της καταγγελίας, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει τη νομιμότητα αυτού του λόγου απορρίψεως της καταγγελίας.

49 Εκ προοιμίου, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, εν προκειμένω, ότι η προβληθείσα ως αντίθετη προς τον ανταγωνισμό πρακτική αποτελεί συμφωνία που έχει συναφθεί μεταξύ δύο ενώσεων επιχειρήσεων, η μια από τις οποίες εδρεύει στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να αποκλειστεί εκ των προτέρων ότι η επίμαχη συμφωνία, που έχει ως σκοπό να περιορίσει τις εισαγωγές προϊόντων τρίτης χώρας στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, ή, ενδεχομένως, του άρθρου 86 της Συνθήκης.

50 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο, για να ελέγξει τη βασιμότητα του πρώτου λόγου απορρίψεως της καταγγελίας, πρέπει να εξετάσει μήπως η κατάρτιση ενός εμπορικού διακανονισμού μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας είναι από τη φύση της ικανή να δώσει τέλος στην επίμαχη συμφωνία πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, όπως εκθέτει η απόφαση, με αποτέλεσμα να τίθεται το ζήτημα αν υπάρχει επαρκές κοινοτικό συμφέρον ώστε να διεξαχθεί έρευνα περί πρακτικών που, κατά τα ουσιώδη, αφορούν παρωχημένα γεγονότα.

51 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο ισχυρισμός που περιέχεται στην απόφαση, κατά τον οποίο η επίμαχη συμφωνία θα λάβει τέλος πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, στηρίζεται στο γεγονός ότι η Κοινότητα έχει αναλάβει την υποχρέωση, στο πλαίσιο του καταρτισθέντος με την Ιαπωνία εμπορικού διακανονισμού, να καταργήσει το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993 όλους τους εθνικούς περιορισμούς όσον αφορά τις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων οχημάτων, μερικοί από τους οποίους αποτελούν το αντικείμενο της επίμαχης συμφωνίας στην υπό κρίση υπόθεση.

52 Η Επιτροπή, προκειμένου να αποδείξει την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών που αναφέρονται στον ισχυρισμό αυτόν, στηρίζεται σε δύο σειρές εγγράφων. Τα πρώτα είναι προγενέστερα ενώ τα δεύτερα είναι μεταγενέστερα της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πρώτ' απ' όλα, όσον αφορά τα προγενέστερα της προσβαλλομένης αποφάσεως έγγραφα, η Επιτροπή απαντώντας σε μια γραπτή ερώτηση, με την οποία το Πρωτοδικείο κάλεσε την καθής να καταθέσει στη δικογραφία τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται ο ισχυρισμός της ότι ουδείς λόγος συνέτρεχε για να αμφιβάλει αν το επίμαχο μέτρο θα ήρετο πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, κατέθεσε το κείμενο μιας ανακοινώσεως στη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (στο εξής: ΓΣΔΕ), στην οποία προέβησαν από κοινού η Κοινότητα και η Ιαπωνία, και επέσυρε την προσοχή του

Πρωτοδικείου επί τριών εγγράφων που είχαν κατατεθεί στη δικογραφία από τους προσφεύγοντες, δηλαδή επί δύο, συνολικώς, δηλώσεων, με ημερομηνία 31 Ιουλίου 1991, του αρμοδίου για τις εξωτερικές σχέσεις μέλους της Επιτροπής, αφενός, και του Ιάπωνα Υπουργού Διεθνούς Εμπορίου και Βιομηχανίας, αφετέρου, σχετικών με τα αποτελέσματα των συνομιλιών μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας στον τομέα των αυτοκινήτων, καθώς και επί ενός αποσπάσματος των πρακτικών των συζητήσεων της Βουλής των Κοινοτήτων της 17ης Ιουλίου 1991.

53 Αρχικώς, όσον αφορά τις από 31 Ιουλίου 1991 δηλώσεις των εκπροσώπων της Κοινότητας και της Ιαπωνίας, το Πρωτοδικείο σημειώνει ότι η πρώτη παράγραφος της ανακοινώσεως του μέλους της Επιτροπής, στην οποία απαριθμήθηκαν τα μέτρα που η Κοινότητα υποχρεώθηκε να λάβει στο πλαίσιο του καταρτισθέντος με την Ιαπωνία εμπορικού διακανονισμού, δεν περιέχει κάποιο στοιχείο που να υποδεικνύει ότι αυτός καθαυτός ο διακανονισμός συνεπάγεται τη λήξη της επίμαχης συμφωνίας, παρόλον ότι διευκρινίζει ότι «France, Italy, Spain and Portugal will ease the levels of quantitative restrictions (including restrictions on registration) imposed upon vehicles imported from Japan from now and totally abolish them by the end of 1992 at the latest» [«η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Πορτογαλία θα μειώσουν τους ποσοτικούς περιορισμούς (συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στην ταξινόμηση) που επιβάλλονται στα οχήματα που εισάγονται από την Ιαπωνία από σήμερα και θα τους καταργήσουν ολοσχερώς το αργότερο μέχρι το τέλος του 1992»]. Υπό την ίδια έννοια, η ανακοίνωση του Ιάπωνα Υπουργού, παρόλον ότι αναφέρει στην πρώτη της παράγραφο ότι «the Japanese side welcomes the liberalisation of motor vehicle imports from Japan in France, Italy, Spain and Portugal through elimination of all existing quantitative restrictions (including restrictions on registration) (...)» [«η ιαπωνική πλευρά χαιρετίζει την ελευθέρωση των εισαγωγών αυτοκινήτων οχημάτων από την Ιαπωνία στη Γαλλία, στην Ιταλία, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία μέσω της καταργήσεως όλων των υφισταμένων ποσοτικών περιορισμών (συμπεριλαμβανομένων των περιορισμών στην ταξινόμηση) (...)»], ουδεμία αναφορά κάνει για την κατάργηση ενδεχομένων περιορισμών στις εισαγωγές στο Ηνωμένο Βασίλειο.

54 Ακόμα περισσότερο, όπως υπογραμμίζουν οι προσφεύγοντες, η δήλωση του Ιάπωνα Υπουργού προβλέπει ρητώς, στο σημείο 2, την προσωρινή διατήρηση μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999 κάποιου περιορισμού των εξαγωγών ιαπωνικών αυτοκινήτων οχημάτων στο έδαφος των τεσσάρων προαναφερθέντων κρατών μελών, καθώς και του Ηνωμένου Βασιλείου. Εν προκειμένω, ο Υπουργός εκφράστηκε ως εξής: «The Japanese side will monitor motor vehicle exports to the market of the Community as a whole and the markets of its specific member countries: i. e. France, Italie, Spain, Portugal and the United Kingdom. Such monitoring will be completely terminated at the end of 1999.» («Η ιαπωνική πλευρά θα παρακολου-

θεί εκ του σύνεγγυς τον περιορισμό των εξαγωγών αυτοκινήτων οχημάτων στην αγορά της Κοινότητας ως συνόλου και στις αγορές συγκεκριμένων κρατών μελών της, δηλαδή της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Η εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση των περιορισμών αυτών θα παύσει πλήρως το τέλος του 1999»). Στο σημείο 4, η υπουργική δήλωση διευκρινίζει ότι ο όγκος των ιαπωνικών εξαγωγών προς το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει το 1999 να φθάσει στα 190 000 οχήματα, αριθμός που καθορίστηκε βάσει της υπολογιζομένης ζητήσεως 2 700 000 οχημάτων. Υπό τις συνθήκες αυτές, στην Επιτροπή εναπέκειτο να διευκρινίσει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, σε ποιο βαθμό το μεταβατικό καθεστώς, που έχει προβλεφθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999 και που, εν τέλει, συνεπάγεται, όπως υπογραμμίζουν οι προσφεύγοντες, περιορισμό των εξαγωγών στο ποσοστό περίπου του 7 % επί του συνολικού όγκου των πωλήσεων, θα στηριχθεί σε διαφορετική βάση από αυτήν της συμφωνίας που αποτέλεσε την αιτία της καταγγελίας. Ελλείψει οποιασδήποτε διευκρινίσεως στο σημείο αυτό, δεν είναι δυνατόν να αποκλειστεί ότι ο περιορισμός των ιαπωνικών εξαγωγών προς το Ηνωμένο Βασίλειο, ο οποίος ρητώς έχει γίνει δεκτός για τη μεταβατική περίοδο που εκπνέει στις 31 Δεκεμβρίου 1999, προκύπτει από την απλή ανανέωση ή διατήρηση συμφωνιών μεταξύ επαγγελματικών ενώσεων, όπως οι συμφωνίες που συνήφθησαν πριν από την κατάρτιση του διακανονισμού της 31ης Ιουλίου 1991. Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να αποκλειστεί ότι ο τρόπος εφαρμογής του μεταβατικού καθεστώτος που ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1993 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999 είναι ασυμβίβαστος με το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, όταν μάλιστα το μέλος της Επιτροπής, με τη δήλωσή του της ίδιας ημέρας, ρητώς δέχτηκε την ασυμβατότητα με τους κοινοτικούς κανόνες περί ανταγωνισμού των περιορισμών στην εισαγωγή, την άμεση παύση των οποίων, όπως μόλις αποδείχθηκε, δεν επιφέρει αυτός καθαυτός ο διακανονισμός που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας.

55 Στη συνέχεια, όσον αφορά την από κοινού γενομένη στις 16 Οκτωβρίου 1991 ανακοίνωση του διακανονισμού στη ΓΣΔΕ, όπως αυτή κατατέθηκε στη δικογραφία από την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι η ανακοίνωση αυτή, καίτοι προβλέπει την κατάργηση των «πάσης φύσεως εθνικών περιορισμών» που επιβάλλονται στις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων οχημάτων, αναφέρεται αποκλειστικώς στα κράτη εντός των οποίων οι περιορισμοί αυτοί προκύπτουν από κρατικά μέτρα και ουδεμία αναφορά περιέχει στην κατάργηση ενδεχομένων μέτρων που συμφωνούνται μεταξύ επιχειρηματιών ή ενώσεων επιχειρηματιών. Επιπλέον, το έγγραφο αυτό, παρόλον ότι επιβεβαιώνει τον περιορισμό των ιαπωνικών εξαγωγών, κυρίως, προς το Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου από την 1η Ιανουαρίου 1993 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999, εντούτοις, ουδεμία ένδειξη περιέχει ως προς τον τρόπο θέσεως σε εφαρμογή του περιορισμού αυτού πέραν εκείνων που περιέχονται στα έγγραφα που εξετάστηκαν προηγουμένως.

56 Τέλος, όσον αφορά την κοινοβουλευτική συζήτηση στην οποία αναφέρεται η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο, λαμβανομένων υπόψη των δηλώσεων που αναλύθηκαν προηγουμένως, οι οποίες προέρχονται από τα ίδια τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη και οι οποίες είναι μεταγενέστερες τόσο της εν λόγω συζητήσεως όσο και της καταρτίσεως του διακανονισμού, εκτιμά ότι ένας αστήρικτος ισχυρισμός εθνικού βουλευτή κατά τη διάρκεια συζητήσεως ενώπιον του κοινοβουλίου κράτους μέλους δεν μπορεί, από μόνος του, να θεωρηθεί ότι καθιστά δυνατή την απόδειξη του ακριβούς περιεχομένου ενός εμπορικού διακανονισμού που καταρτίστηκε από την Επιτροπή, για λογαριασμό της Κοινότητας, με κάποια τρίτη χώρα.

57 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των εγγράφων αποδείξεων στις οποίες αναφέρεται η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς που περιέχονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, εκτιμά ότι ουδαμώς έχει αποδειχθεί ότι ο εμπορικός διακανονισμός που καταρτίστηκε μεταξύ της Κοινότητας και της Ιαπωνίας έπρεπε να επιφέρει τη λήξη, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, της συμφωνίας την οποία οι προσφεύγοντες επικαλέστηκαν και η οποία αποτέλεσε την αιτία της διαφοράς.

58 Όσον αφορά τα μεταγενέστερα της επίδικης αποφάσεως έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι από τη φύση τους ικανά να κλονίσουν το πιο πάνω συμπέρασμα. Τούτο συμβαίνει, ιδίως, στην περίπτωση της από 9 Απριλίου 1992 δηλώσεως προς τον τύπο, με την οποία ο πρόεδρος της SMMT και ο πρόεδρος της JAMA γνωστοποίησαν δημοσία ότι «in view of the implementation of the EC-MITI agreement from 1/1/93, both sides agreed that these would be the last SMMT/JAMA Presidential talks concerned with JAMA's policy of prudent marketing in the UK» («ενόψει της θέσεως σε εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Υπουργού Διεθνούς Εμπορίου και Βιομηχανίας από την 1η Ιανουαρίου 1993, οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι οι συνομιλίες αυτές είναι οι τελευταίες σε επίπεδο προέδρων των SMMT και JAMA με αντικείμενο τη συγκρατημένη εμπορική πολιτική της JAMA στο Ηνωμένο Βασίλειο»). Συγκεκριμένα, αυτή η δήλωση των επιχειρηματιών δεν μπορεί να δικαιολογήσει κατά νόμο πράξη κοινοτικού οργάνου, στην οποία η δήλωση ουδαμώς αναφέρεται. Ομοίως, οι πραγματικές συνθήκες θέσεως σε εφαρμογή του περιορισμού των εξαγωγών κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, επί των οποίων τα μέρη έχουν ρητώς συμφωνήσει, ουδαμώς προκύπτουν από το ανακοινωθέν του Γραφείου Τύπου των Κοινοτήτων στο Τόκυο της 1ης Απριλίου 1993, το οποίο βεβαιώνει ότι η Επιτροπή κατάργησε τους περιορισμούς στις εισαγωγές ιαπωνικών αυτοκινήτων οχημάτων.

59 Τέλος, κατά την προφορική διαδικασία, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής, απαντώντας στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, διευκρίνισε ότι ο μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ιαπωνίας εμπορικός διακανονισμός δεν καταρτίστηκε εγγράφως και ότι δεν πρόκειται περί επίσημης συμφωνίας, υπό την έννοια του άρθρου 113 της Συνθήκης ΕΟΚ, αλλά περί πολιτικής δεσμεύσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένου, επιπλέον, υπόψη του συνόλου των όσων μόλις προαναφέρθηκαν, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι μια καθαρώς πολιτικού περιεχομένου άγραφη δέσμευση, που δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της κοινής εμπορικής πολιτικής και που συνοδεύεται από μια μεταβατική περίοδο εκπνέουσα στο τέλος του 1999, δεν είναι από τη φύση της ικανή να επιτρέψει την απάντηση της Επιτροπής ότι η πιο πάνω δέσμευση θα έθετε οπωσδήποτε τέλος στη συμφωνία κατά της οποίας οι προσφεύγοντες υπέβαλαν καταγγελία.

60 Υπό τις συνθήκες αυτές και αντιθέτως προς τα όσα εκθέτει η προσβαλλόμενη απόφαση, η λήξη της επίδικης συμφωνίας δεν ήταν δυνατόν να θεωρηθεί δεδομένη απλώς και μόνον λόγω του ότι παρεμβλήθηκε ο εμπορικός διακανονισμός που καταρτίστηκε μεταξύ της Επιτροπής και της Ιαπωνίας.

61 Συνεπώς, ο πρώτος από τους τρεις λόγους, επί των οποίων η Επιτροπή στηρίχτηκε για να απορρίψει την καταγγελία, πάσχει από πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες με τον λόγο ακυρώσεως που εξετάστηκε πρώτος. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο πρέπει να δεχθεί τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως του δικογράφου της προσφυγής.

62 Ωστόσο, όπως μόλις προαναφέρθηκε, ο δεύτερος αυτός λόγος σχετίζεται μόνον με τη βασιμότητα του πρώτου λόγου, για τον οποίο η Επιτροπή έκρινε ότι έπρεπε να απορρίψει την καταγγελία που της είχε υποβληθεί. Δεδομένου ότι, όπως έχει σημειωθεί πιο πάνω, η απόφαση στηρίχθηκε και σε δύο άλλους λόγους, το Πρωτοδικείο πρέπει να ερευνήσει μήπως αυτοί οι δύο λόγοι είναι από τη φύση τους ικανοί να δικαιολογήσουν κατά νόμο την προσβαλλόμενη απόφαση.

63 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο δεύτερος λόγος που το όργανο έλαβε υπόψη του προκειμένου να απορρίψει την καταγγελία αντλήθηκε από την παρέμβαση των εθνικών αρχών. Ο λόγος αυτός αμφισβητείται από τους προσφεύγοντες με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που προβάλλουν προς στήριξη των αιτημάτων τους. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει τη βασιμότητα του τρίτου αυτού λόγου ακυρώσεως.

Όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από τη νομική πλάνη από την οποία πάσχει ο δεύτερος λόγος απορρίψεως της αιτήσεως

64 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι η επίδικη απόφαση, κατά το μέτρο που αναφέρει ότι «η κατάσταση θα ήταν διαφορετική, αν οι συμφωνίες διακανονισμού μεταξύ της SMMT και της JAMA δεν ήσαν γνωστές και δεν είχαν επιτραπεί από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου», στηρίζεται σε νομική πλάνη. Φρονούν ότι από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ούτε το εθνικό δίκαιο ούτε οι εθνικές πρακτικές μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα να εμποδίζουν την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού στους επιχειρηματίες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Απριλίου 1974, 155/73, Sacchi, Rec. 1974, σ. 409, της 16ης Νοεμβρίου 1977, 13/77, Inno, Rec. 1977, σ. 2115, της 1ης Οκτωβρίου 1987, 311/85, Vereniging van Vlaamse Reisbureaus, Συλλογή 1987, σ. 3801, και της 4ης Μαΐου 1988, 30/87, Bodson, Συλλογή 1988, σ. 2479).

65 Η Επιτροπή απαντά ότι στις σκέψεις 75 έως 77 της προαναφερθείσας αποφάσεως Automec II το Πρωτοδικείο έκρινε ότι είναι αρμόδια να καθορίζει προτεραιότητες κατά την άσκηση της διοικητικής της δραστηριότητας, ότι δεν είναι υποχρεωμένη να λαμβάνει θέση ως προς την ύπαρξη ή μη μιας παραβάσεως της οποίας έγινε επίκληση και δεν έχει την υποχρέωση διεξαγωγής έρευνας, εφόσον η έρευνα αυτή θα έχει μόνον ως αντικείμενο την αναζήτηση των αποδεικτικών στοιχείων ως προς την ύπαρξη μιας παραβάσεως. Η Επιτροπή υποστηρίζει, εν προκειμένω, ότι δεν υπερέβη τα όρια της διακριτικής της ευχέρειας και προβάλλει ότι η απόφαση περί μη κινήσεως επίσημης διαδικασίας στηρίχθηκε στην έλλειψη συμφέροντος της Κοινότητας να δοθεί συνέχεια στην καταγγελία, που αποτελεί έγκυρο κριτήριο για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της κατά την προαναφερθείσα απόφαση Automec II. Προσέθεσε ότι ο συντάξας την επίδικη απάντηση φρόντισε να επισημάνει ότι η Επιτροπή ουδεμία θέση λαμβάνει ως προς «τη νομιμότητα οποιασδήποτε πτυχής των συμφωνιών διακανονισμού». Ουδαμώς ισχυρίστηκε ότι υπήρχε οποιαδήποτε σχέση μεταξύ της δυνατότητας εφαρμογής των άρθρων 85 ή 86 της Συνθήκης και του γεγονότος ότι η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου είχε πληροφορηθεί τα καταγγελλόμενα γεγονότα. Απλώς εξέθεσε ότι, κατά το μέτρο που το πρόβλημα συνίστατο στις άμεσες εξαγωγές προϊόντων τρίτων χωρών, δεν ήταν δυνατόν να αγνοήσει την κοινή πολιτική, προκειμένου να σταθμίσει το κοινοτικό συμφέρον που παρουσίαζε η υπόθεση. Πάντως, κατά την Επιτροπή, ζητήματα όπως το επίμαχο στην προσβαλλόμενη απόφαση ανάγονται στην εμπορική πολιτική, εκτός αν αποτελούν μέτρα που λαμβάνονται από επιχειρηματίες ή ενώσεις επιχειρηματιών.

66 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο δεύτερος λόγος που η Επιτροπή επικαλέστηκε για να δικαιολογήσει την απόφασή της περί απορρίψεως της καταγγελίας αντλείται από το γεγονός ότι η επίμαχη συμφωνία επετράπη από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου για λόγους εμπορικής πολιτικής. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, επίκληση του γεγονότος αυτού έχει γίνει συγκεκριμένα στα σημεία ii, iii και vi της προαναφερθείσας προσβαλλομένης αποφάσεως.

67 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η επίδικη απόφαση, κατά το μέτρο που στηρίχτηκε στο γεγονός ότι η επίμαχη συμφωνία είχε γίνει γνωστή στις εθνικές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου και είχε επιτραπεί από αυτές, πάσχει από νομική πλάνη.

68 Συγκεκριμένα, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη συμφωνία δεν αποτελεί εθνικό μέτρο εμπορικής πολιτικής και ότι όντως έχει το γνώρισμα της συμπτώσεως των βουλήσεων επαγγελματικών ενώσεων επιχειρηματιών που παρεμβαίνουν στην αγορά. Όπως η ίδια η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει, παρόμοιες πρακτικές μπορούν να εμπέσουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, και, ενδεχομένως, του άρθρου 86 της Συνθήκης, εφόσον έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των εισαγωγών στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη.

69 Αφετέρου, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, την οποία ορθώς επικαλέστηκαν οι προσφεύγοντες, το γεγονός ότι η συμπεριφορά των επιχειρήσεων είχε γίνει γνωστή, επιτραπεί ή ακόμα και ενθαρρυνθεί από τις εθνικές αρχές δεν ασκεί, εν πάση περιπτώσει, επίδραση όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ή, ενδεχομένως, του άρθρου της 86 (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιανουαρίου 1985, 229/83, Leclerc, Συλλογή 1985, σ. 1, και της 29ης Ιανουαρίου 1985, 231/83, Cullet, Συλλογή 1985, σ. 305. απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1993, Asia Motor France κ. λπ. κατά Επιτροπής, Τ-7/92, Συλλογή 1993, σ. II-669, σκέψη 71). Επομένως, το γεγονός αυτό, το οποίο η Επιτροπή επικαλέστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση σε τέσσερις περιπτώσεις, δεν μπορεί να δικαιολογήσει κατά νόμο απόφαση με την οποία το όργανο αυτό απέρριψε μια αίτηση της οποίας είχε επιληφθεί.

70 Συνεπώς, ο δεύτερος από τους τρεις λόγους που η Επιτροπή έλαβε υπόψη της προκειμένου να απορρίψει την καταγγελία πάσχει από νομική πλάνη και το Πρωτοδικείο πρέπει να δεχθεί τον τρίτο λόγο ακυρώσεως του δικογράφου της προσφυγής.

71 Δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση στηρίχθηκε, επίσης, και σε έναν τρίτο λόγο απορρίψεως της αιτήσεως, ο οποίος αμφισβητείται από τους προσφεύγοντες με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει τη βασιμότητα του τετάρτου αυτού λόγου ακυρώσεως.

Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από τη νομική και πραγματική πλάνη από την οποία πάσχει ο τρίτος λόγος απορρίψεως της αιτήσεως

72 Οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι η συμφωνία μεταξύ της SMMT και της JAMA δεν επηρεάζει προεχόντως το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, στερείται νομικής βάσεως και απορρέει από πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών γεγονότων. Υπενθυμίζουν, αφενός, ότι μια πρακτική που είναι αντίθετη προς τον ανταγωνισμό εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, εφόσον μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, και, αφετέρου, ότι προσκόμισαν στην Επιτροπή πληθώρα στοιχείων που αποδείκνυαν ότι η συμφωνία μεταξύ της SMMT και της JAMA είναι ικανή να επηρεάσει δυσμενώς το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Σημειώνουν ότι η επιστολή της 17ης Μαρτίου 1992 σε κανένα από τα προσκομισθέντα στοιχεία ή από τα προβληθέντα επιχειρήματα αναφέρεται.

73 Η Επιτροπή απαντά ότι δεν αποφάνθηκε ως προς τη νομιμότητα της συμφωνίας και ότι ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι η συμφωνία δεν επηρέασε τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Η συλλογιστική της περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι οι επιπτώσεις της συμφωνίας στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών έτειναν να είναι ασθενείς και ότι βασίμως μπορούσε να υποθέσει ότι δεν θα επιδρούσαν έντονα στη λειτουργία της κοινής αγοράς, ούτως ώστε να δικαιολογούν τη διερεύνηση της καταγγελίας.

74 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι στο σημείο iii της επίδικης αποφάσεως η Επιτροπή επικαλείται το γεγονός ότι οι επίμαχες συμφωνίες δεν αφορούσαν προεχόντως τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

75 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, οι συμφωνίες αυτές είναι, από την ίδια τους τη φύση, ικανές να πλήξουν τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Συγκεκριμένα, οι συμφωνίες αυτές, ως μέτρα που περιορίζουν τις εισαγωγές στην Κοινότητα και καλύπτουν το σύνολο του εδάφους ενός κράτους μέλους, είναι ικανές να εκτρέψουν τα εμπορικά ρεύματα από τη φυσική τους κατεύθυνση, επηρεάζοντας έτσι το εμπόριο των κρατών μελών, και να εδραιώσουν στεγανοποιήσεις εθνικού χαρακτήρα, εμποδίζοντας έτσι την αλληλοδιείσδυση που επιδιώκει η Συνθήκη (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1975, 71/74, Frubo κατά Επιτροπής, Rec. 1975, σ. 563, σκέψεις 33 έως 38. και της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, Remia κ. λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 2545). Υπό τις συνθήκες αυτές, ο λόγος απορρίψεως της καταγγελίας που στηρίζεται στον ασθενή επηρεασμό των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών που απορρέει από την προβαλλόμενη παράβαση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την απλή αναφορά στο γεγονός ότι η παράβαση αυτή δεν αφορά προεχόντως τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ουδαμώς προσδιορίζει την ένταση των αποτελεσμάτων της προβαλλομένης παραβάσεως όσον αφορά τον επηρεασμό των συναλλαγών και ούτε εξαγγέλλει, περισσότερο, τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή φρονεί ότι τα αποτελέσματα αυτά δεν είναι αρκούντως σημαντικά, ούτως ώστε να δικαιολογούν τη διεξαγωγή της έρευνας. Επομένως, ορθώς οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η απόφαση σε ουδεμία από τις αντιρρήσεις τους στο σημείο αυτό απαντά. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει, εν προκειμένω, να θεωρηθεί ως ανεπαρκώς αιτιολογημένη.

76 Από τα προηγηθέντα προκύπτει ότι ο τρίτος λόγος που η Επιτροπή έλαβε υπόψη της προκειμένου να απορρίψει την καταγγελία πάσχει από νομική πλάνη και ανεπαρκή αιτιολογία.

77 Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορεί παρά να ακυρωθεί, χωρίς να συντρέχει λόγος να εξετάσει το Πρωτοδικείο τους άλλους λόγους ακυρώσεως που οι προσφεύγοντες προέβαλαν προς στήριξη των αιτημάτων τους, δεδομένου ότι ουδείς από τους λόγους, τους οποίους η Επιτροπή έλαβε υπόψη της προκει-

μένου να απορρίψει την υποβληθείσα σ' αυτήν καταγγελία, είναι από τη φύση του ικανός να δικαιολογήσει κατά νόμο την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία, επιπλέον, όπως το ίδιο το καθού όργανο δέχθηκε κατά την εξέταση της υποθέσεως, προέρχεται από αναρμόδια αρχή.

Επί των δικαστικών εξόδων

78 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε και οι προσφεύγοντες ζήτησαν να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, αυτή πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα της δίκης.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση που περιέχεται στην επιστολή της Επιτροπής της 17ης Μαρτίου 1992.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Cruz Vilaça Καλογερόπουλος Barrington

Saggio Biancarelli

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Μαΐου 1994.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. L. Cruz Vilaça